

LAUSUNTO

Hallituksen esitys sijoitusrahastojen verosäätelyn täsmentämisestä (VM131:00/2018)

Kiitän valtiovarainministeriötä mahdollisuudesta antaa lausuntoni 9.11.2018 päivätystä luonnoksesta hallituksen esitykseksi otsikkoasiassa. Esitys perustuu aiemmin lausunnolla olleeseen työryhmäraporttiin ja hallituksen esityksen linjauksiin.

Lausunnossa pitäydyn hyvin yleisiin sisältöä koskeviin kommentteihin sekä lisäksi viittauksiin eräiltä osin 17.6.2018 työryhmäraportin perusteella antamassani lausunnossa esittämiini huomioihin. Ne on tarkoitettu otettavaksi huomioon valtiovarainministeriön tarpeelliseksi katsomassa laajuudessa.

Uudistuksen lähtökohdat

Pääministeri Juha Sipilän vuoden 2015 hallitusohjelman mukaan pääomatuloverotuksesta, omaisuuden verotuksesta ja eri sijoitusmuotojen sekä kertamaksullisen lisäeläkkeen verokohtelusta tehdään selvitys vaalikauden aikana. Eri sijoitusmuotojen verokohtelua arvioivan työryhmän asettamispäätöksen (2.6.2017) mukaan edellä mainittuun hallitusohjelmaan perustuvien selvitys- ja arviointitehtävien ohella työryhmän edellytettiin tekvän muun muassa suosituksia eri sijoitusmuotojen verokohtelun lähentämiseksi ja ajantasaistamiseksi. Sen sijaan työryhmäraportin ei ollut asettamispäätöksen mukaan tarkoitus tarjota merkittäviä, välittömiä avauksia verolainsäädännön muuttamiseksi.

Edellä esitetty on hyvä ottaa huomioon hallituksen esitystä tarkasteltaessa.

Hallituksen esitysluonnoksessa esitetyn lainsäädäntöehdotuksen arviointi

Luonnoksessa ehdotetaan, että

- tuloverolain sijoitusrahastoja koskevaa verosäätelyä täsmennettäisiin,
- sijoitusrahastoja pidettäisiin edelleen verovapaana yhteisönä, mutta tuloverolaissa määriteltäisiin tarkemmin verovapauden edellytyksiä,
- tuloverolakiin otettaisiin erillinen säännös erikoissijoitusrahastojen tuloverovapaudesta ja sen edellytyksistä ja
- alarahastoon sovellettaisiin, mitä sijoitusrahastosta tai erikoissijoitusrahastosta on säädetty, jos sijoitusrahasto tai erikoissijoitusrahasto koostuu yhdestä tai useammasta alarahastosta.

Lisäksi lakiin rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta ehdotetaan otettavaksi säännökset kotimaista verovapaata sijoitusrahastoa vastaavalle ulkomaiselle rahastolle maksettujen osinkojen lähdeverovapaudesta.

Ehdotettuja muutoksia voidaan pitää pääsääntöisesti onnistuneina.

Ehdotettujen muutosten esitetään liittyvän osittain hallituksen esityksen eduskunnalle sijoitusrahastolaiksi. Näistä muutoksista kuvataan esityksessä tiiviisti muun muassa osuudenomistajien vähimmäislukumäärää koskevaa muutosta ja sen alentamista 50:stä 30:een. Muutoksista johtuvien verolainsäädännön muutostarpeiden arviointia koskevassa luvussa todetaan, että sijoitusrahaston ja erikoissijoitusrahaston käsitteiden eriytyessä muutoksen myötä kokonaan toisistaan on olemassa vahvoja perusteita sille, että erikoissijoitusrahastojen käsite otetaan erikseen verolainsäädäntöön. Erikoissijoitusrahastoja koskevilta osin ei ehdotettuja TVL 20 a §:n 2-4 momentteja voida pitää muutoilultaan kaikilta osin onnistuneina. Voidaan perustellusti kysyä, vastaako kyseisten verolain säännösten yksityiskohtaiset kriteerit ja kokonaisuuden vaikeaselkoisuus tältä osin sääntelylle asetettuja tavoitteita.

Edellä esitetyn liittymän lisäksi erikoissijoitusrahastoja koskevassa luvussa (s. 43) todetaan: ”jos kommandiitti-yhtiömuotoisten pääomarahastojen verokohtelua uudistetaan jatkovalmistelussa, saattaa tämä antaa aihetta tarkastella uudestaan myös erikoissijoitusrahastojen verokohtelua”. Tässä yhteydessä olisi hyvä varmistaa ja täsmentää viitataan tällä TVL 9 §:n muuttamista koskevaan, samaan aikaan lausunnolla olevan esityksen vai muun jatkovalmistelun vaikutuksiin, jotta vaikeaselkoinen kokonaisuus pysyisi paremmin hallittavana.

Ehdotuksen mukaisen alarahastojen koskevan TVL 20 a.7 §:n säännöksen viittaus ”sovelletaan alarahastoon, mitä sijoitusrahastosta ja erikoissijoitusrahastosta on säädetty” on varsin laaja. Perustelujen mukaan muutoksella on ollut tarkoitus lähinnä kiristää verotusta siten, että myös alarahastojen vaihtoa olisi pidettävä veronalaisena luovutuksena. Tästä lähtökohdasta onkin perusteltua kysyä, voiko lain kohta tulla sovellettavaksi myös muihin tilanteisiin laaja-alaisesti ilmaistun sanamuotonsa vuoksi.

Edellä esitetyt huomiot tulevat tarkasteltavaksi myös sitä taustaa vasten, että ehdotetun muutoksen arvioidaan vähentävän Verohallinnon hallinnollista taakkaa.

Yhteenveto

Hallituksen esitysluonnos sisältää hallituksen ohjelmaan perustuvan toimeksiannon mukaisia lainsäädännön muutosehdotuksia. Edellä on esitetty muutamia huomioita näistä ehdotuksista. Lisäksi edellä esitettyjen huomioiden nojalla on perusteltua esittää, että ehdotettujen muutosten vaikutuksia arvioidaan ja seurataan jatkossa mahdollisesti tarvittavien jatkotoimien varalta.

Pyydän kohteliaimmin, että valtiovarainministeriö ottaa esittämäni kommentit huomioon harkitsemassaan laajuudessa.

Vaasassa 26.11.2018

Juha Lindgren
professori, ma.,
vero-oikeus
Vaasan yliopisto